

HỒ NGỌC KHẢI – LÊ ANH TUẤN (đồng Tổng Chủ biên)
ĐẶNG CHÂU ANH (Chủ biên)
HÀ THỊ THƯ – NGUYỄN ĐÌNH TÌNH – TRỊNH MAI TRANG
TÔ NGỌC TỬ – LÂM ĐỨC VINH

ÂM NHẠC

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Sách giáo khoa được thẩm định bởi Hội đồng quốc gia thẩm định sách giáo khoa lớp 4
(theo Quyết định số 1908/QĐ-BGDĐT ngày 11 tháng 7 năm 2022
của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo)

HỒ NGỌC KHẢI – LÊ ANH TUẤN (đồng Tổng Chủ biên)
ĐẶNG CHÂU ANH (Chủ biên)
HÀ THỊ THƯ – NGUYỄN ĐÌNH TÌNH – TRỊNH MAI TRANG
TÔ NGỌC TÚ – LÂM ĐỨC VINH

ÂM NHẠC

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

*Hãy bảo quản, giữ gìn sách giáo khoa để dành tặng
các em học sinh lớp sau*

LỜI NÓI ĐẦU

Bộ sách giáo khoa **Chân trời sáng tạo** của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam được biên soạn nhằm đa dạng hoá nguồn tài liệu dạy học, giúp người dạy và người học có thể lựa chọn, sử dụng tài liệu dạy học phù hợp nhất với điều kiện, hoàn cảnh cụ thể khi triển khai thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Sách giáo khoa Âm nhạc cấp Tiểu học giúp các em học sinh làm quen với thế giới âm nhạc; phát triển các năng lực: *thể hiện, hiểu biết và cảm thụ, ứng dụng và sáng tạo âm nhạc* thông qua các nội dung: *Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc*.

Sách giáo khoa **Âm nhạc 4** gồm 8 chủ đề: *Ước mơ tuổi thơ, Giai điệu hoà ca, Ươm mầm tương lai, Tổ ấm gia đình, Đại dương mênh mông, Cổ máy thời gian, Về miền cổ tích, Vui cùng âm nhạc*. Các chủ đề được minh hoạ sinh động, phong phú sẽ giúp các em yêu thích âm nhạc, biết yêu thương, chia sẻ, rèn luyện, phấn đấu để sau này trở thành những công dân tốt cho xã hội.

Chúc các em có một năm học thành công!

Nhóm tác giả

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

Nội dung sách gồm 8 chủ đề, mỗi chủ đề thường gồm các nội dung sau:

Khởi hành

Học sinh nghe, quan sát, cảm thụ để dẫn nhập vào nội dung chủ đề.

Khám phá

Hoạt động hình thành kiến thức mới, giúp học sinh hiểu âm nhạc, phát huy trí tưởng tượng và phát triển năng lực cảm thụ, thể hiện âm nhạc.

Hành trình

Học sinh luyện tập (trải nghiệm, kiến tạo...) để hình thành kiến thức, củng cố và phát triển năng lực âm nhạc.

Hát

Hoạt động dùng giọng hát theo giai điệu, nhịp điệu để thể hiện một bài hát, giúp học sinh nâng cao năng lực thể hiện âm nhạc thông qua các bài hát đa dạng về chủ đề, nội dung, thể loại.

Nghe nhạc

Hoạt động giúp học sinh cảm thụ âm nhạc bằng thính giác và vận động theo tiết tấu, giai điệu.

Đọc nhạc

Hoạt động giúp học sinh nhận biết các nốt nhạc, cao độ, trường độ, tiết tấu trong bản nhạc; hình thành, phát triển kĩ năng đọc nhạc, năng lực hiểu biết, cảm thụ và thể hiện âm nhạc.

Nhạc cụ

Hoạt động giúp học sinh biết sử dụng nhạc cụ một mình hoặc phối hợp với người khác.

Lí thuyết âm nhạc

Hoạt động giúp học sinh nhận biết các kí hiệu trên bản nhạc.

Thường thức âm nhạc

Hoạt động cung cấp kiến thức âm nhạc phổ thông giúp học sinh mở rộng hiểu biết về âm nhạc dân tộc và thế giới.

Về ga

Học sinh vận dụng, sáng tạo các kiến thức, kĩ năng đã học vào tình huống, hoàn cảnh mới. Tổng kết, đánh giá hoạt động học tập.

MỤC LỤC

Chủ đề 1: Ước mơ tuổi thơ

6

Chủ đề 2: Giai điệu hoà ca

12

Chủ đề 3: Ươm mầm tương lai

18

Chủ đề 4: Tổ ấm gia đình

24

Chủ đề 5: Đại dương mệnh mông

32

Chủ đề 6: Cỗ máy thời gian

40

Chủ đề 7: Về miền cổ tích

46

Chủ đề 8: Vui cùng âm nhạc

52

CHỦ ĐỀ 1

ƯỚC MƠ TUỔI THƠ

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá các âm thanh trong đời sống.

Giấc mơ của Sơn Ca

Đêm qua, Sơn Ca mơ thấy mình bay đến thành phố của tương lai. Nơi ấy có rất nhiều tàu lượn trên không trung, các khinh khí cầu đang di chuyển xung quanh những ngôi nhà cao tầng hiện đại. Xa xa bên dưới là tiếng còi tàu lao vun vút hoà lẫn âm thanh của ban nhạc học sinh. Tất cả tạo nên một không gian đầy sắc màu và nhịp điệu rộn ràng của thành phố tương lai.

- Nêu và mô phỏng các âm thanh có trong câu chuyện theo mẫu tiết tấu:

Hát

BAY CAO TIẾNG HÁT ƯỚC MƠ

Nhanh vừa – tự hào – trong sáng

Nhạc và lời: Nguyễn Nam

Đồ (Nồng) thăm khăn quàng trên màu cờ. Cuộc
ấm trong tim tiếng Bác Hồ. Đẹp

đời em là ngàn hoa rực rỡ. Đường
màu khăn quàng ngàn hoa rực rỡ. Rộng

chúng em đi đẹp những ước mơ. Tổ
cánh chim bay về những tương lai. Tổ

quốc thân yêu ngày đêm trông chờ. Bay
quốc thân yêu đã qua đêm dài. Bay

cao ngàn tiếng hát, xôn xao sóng nước trùng
cao ngàn tiếng hát, bay cao trên những vì

dương. Em đi, đi giữa tình thương, đi giữa mùa
sao. Em đi, đi dưới cờ sao, biết mấy tự

xuân, ngàn hoa thơm ngát hương. Nồng...
hào, cùng thêm yêu xiết bao. Đỏ...

-
- Nhạc cụ

- Đọc tiết tấu và luyện tập gõ trai-en-gô, thanh phách.

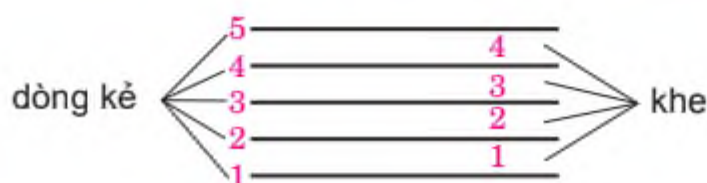

- Thực hành gõ đệm cho bài hát *Bay cao tiếng hát ước mơ*.

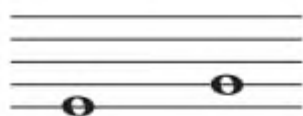
Lí thuyết âm nhạc

Khuông nhạc gồm 5 dòng kẻ song song nằm ngang cách đều nhau tạo thành 4 khe. Thứ tự các dòng và khe được tính từ dưới lên.

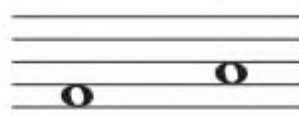

2. Vị trí các nốt nhạc trên khuôn nhạc

Trên khuôn nhạc, nốt nhạc nằm ở dòng kẻ hoặc khe.

Nốt nhạc ở dòng kẻ

Nốt nhạc ở khe

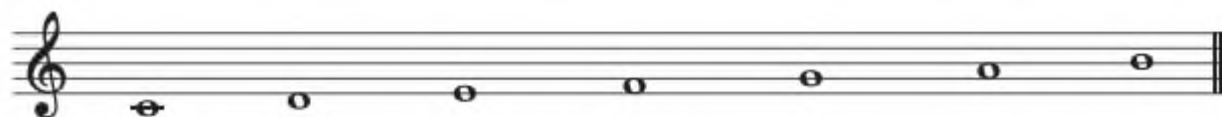
3. Khoá Son

Là kí hiệu được đặt ở đầu khuôn nhạc, cho ta biết nốt nhạc nằm ở dòng kẻ số 2 là nốt Son.

4. Bảy nốt nhạc

Trong âm nhạc, để ghi lại độ cao thấp của âm thanh, người ta dùng 7 nốt nhạc là: Đô, Rê, Mi, Pha, Son, La, Si.

- Gọi tên các nốt nhạc ở dòng kẻ và nốt nhạc ở khe của khuôn nhạc.
- Kẻ khuôn nhạc, tập viết khoá Son và 7 nốt nhạc.

Thường thức
âm nhạc

Giới thiệu nhạc cụ nước ngoài

Tim-pa-ni (timpani)

Tim-pa-ni (trống định âm): là nhạc cụ nước ngoài, thường được sử dụng để hoà tấu trong dàn nhạc giao hưởng.

Tim-pa-ni được làm bằng đồng, hình nửa quả cầu, một mặt có căng da. Người chơi dùng dùi gõ vào mặt tim-pa-ni để tạo ra âm thanh. Những chiếc tim-pa-ni có kích thước khác nhau sẽ cho ra các âm thanh cao thấp khác nhau.

- Nghe, cảm thụ và vận động theo nhịp điệu chủ đề tác phẩm *Hon-pai (Hornpipe)*^(*).
- Nhạc cụ nào dưới đây đã tham gia diễn tấu trong tác phẩm *Hon-pai*?

a

b

c

^(*) *Hon-pai (Hornpipe)*, phần 12, tổ khúc số 2 *Nhạc nước* của nhạc sĩ người Đức, Han-đen (Handel).

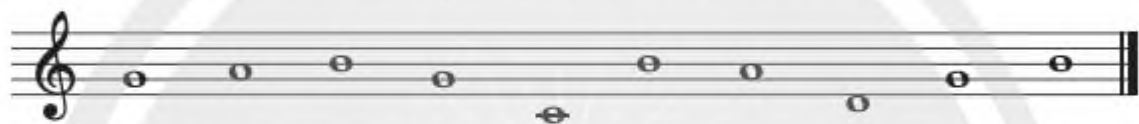

NHÀ GA ÂM NHẠC

1. Mô phỏng âm thanh của các đồ vật dưới đây theo mẫu tiết tấu:

2. Quan sát khuông nhạc và thực hiện các yêu cầu dưới đây:

- Gọi tên các nốt nhạc xuất hiện trên khuông nhạc.
- Nốt Son xuất hiện bao nhiêu lần?
- Nốt nhạc nào trong 7 nốt không xuất hiện ở khuông nhạc?
- Có bao nhiêu nốt ở dòng kẻ, ở khe?

3. Hát bài hát *Bay cao tiếng hát ước mơ* kết hợp vận động cơ thể theo mẫu tiết tấu:

CHỦ ĐỀ 2

GIẢI ĐIỆU HOÀ CA

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá sự hoà hợp trong âm nhạc.

- Hãy cùng bạn hát, chơi nhạc cụ hoặc vận động cơ thể theo một bài hát mà em đã được học.

Hát

TIẾNG HÁT MÙA SANG

Vừa phải – chắc khỏe

Dân ca Cổ Khao
Lời mới: Tô Ngọc Tú

Có tiếng hát vang đồi nương phía xa.
Nắng sớm chiều ta dậy lên rẫy thôi.
Đất này ta vun xới mùa đã sang.
Với lúa ngô tươi tốt ta đang đón chờ.
Chim rừng ơi! hãy cùng cất lời.
Nào gió ơi! hãy cùng hát ca.

- Nghe bài hát kết hợp vận động.
- Tập hát thể hiện các nốt luyến.
- Hát với hình thức đối đáp.
- Hát kết hợp vỗ tay theo nhịp.
- Câu hát nào trong bài mô tả thiên nhiên cùng hoà ca?
- Theo em, ca hát khi lao động giúp ích gì cho chúng ta?

Nhạc cụ

I. Nhạc cụ tiết tấu

- Đọc tiết tấu và luyện tập gõ thanh phách.

- Thực hành gõ đệm cho bài *Tiếng hát mùa sang*.

Có tiếng hát vang đời nương phía xa. Nắng sớm chiều

II. Nhạc cụ giai điệu

Lựa chọn nhạc cụ phù hợp với điều kiện dạy học của địa phương

1. Ri-coóc-đơ (Recorder)

a. Cấu tạo:

Ri-coóc-đơ là nhạc cụ hơi làm bằng gỗ hoặc nhựa, gồm 3 phần: phần đầu, phần thân và phần đuôi. Phần đầu có miệng thổi. Phần thân có bảy lỗ tạo âm: lỗ số 1 đến số 6 ở mặt trước, lỗ số 0 ở mặt sau. Phần đuôi có lỗ số 7 lệch về bên phải.

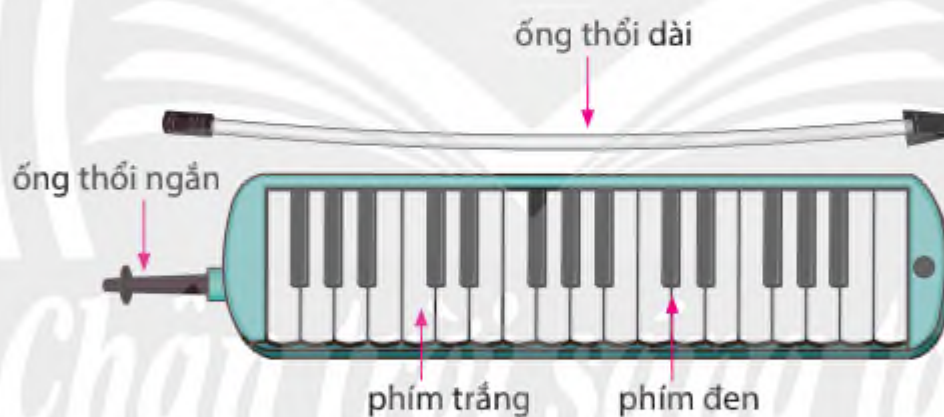
b. Cách sử dụng:

Đặt phần đầu ri-coóc-đơ lên môi, thổi hơi nhẹ nhàng, bấm ngón tay vào các lỗ ở phần thân để tạo âm.

2. Kèn phím

a. Cấu tạo:

Kèn phím là nhạc cụ thổi hơi có phím bấm; đầu kèn có gắn ống thổi bằng nhựa.

b. Cách sử dụng:

Đặt kèn trên mặt phẳng hoặc giữ trên tay trái, dùng miệng thổi hơi vào ống thổi, tay phải bấm phím để tạo âm thanh.

Đọc nhạc

- Luyện đọc gam Đô trưởng

- Luyện tập mẫu tiết tấu:

- Thực hành đọc nhạc:

Bài đọc nhạc số 1

- Bài đọc nhạc số 1 có bao nhiêu khuôn nhạc?
- Trong bảy nốt nhạc đã học, nốt nào không xuất hiện trong bài đọc nhạc?
- Nốt nhạc nào cao nhất, nốt nhạc nào thấp nhất trong bài đọc nhạc?

Thường thức
âm nhạc

Một số hình thức biểu diễn hát

Đơn ca: một người hát

Song ca: hai người hát

Tốp ca: một nhóm người hát

Đồng ca: nhiều người hát

- Em hãy cho biết hình thức biểu diễn hát nào có nhiều người tham gia nhất?
- Trình bày bài hát *Tiếng hát mùa sang* với hình thức tốp ca.

NHÀ GA ÂM NHẠC

1. Em hãy cùng bạn tạo mẫu vận động (vỗ tay, giậm chân,...) để đệm cho cho bài *Tiếng hát mùa sang* theo tiết tấu sau:

2. Dùng nhạc cụ gõ tùy chọn để đệm cho *Bài đọc nhạc số 1*.

3. Hát bài *Tiếng hát mùa sang* theo hình thức song ca kết hợp vỗ tay theo mẫu:

Vỗ tay mình Vỗ tay mình

Vỗ tay bạn Vỗ tay bạn

CHỦ ĐỀ 3

ƯƠM MẦM TƯƠNG LAI

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá sự đa dạng của âm thanh trong âm nhạc.

- Khám phá âm thanh trầm ấm – âm thanh trong trẻo.

MẶT TRỜI BAY

Vừa phải

Nhạc: Phạm Tuyên
Lời: Thơ Nguyễn Thị Bích Hạnh

Mặt Trời muốn mình bay, níu mây làm dù
trắng. Mặt Trời muốn mình xinh, soi bóng hồ làm
duyên. Mặt Trời muốn học bài, nắng thập thò cửa
lớp. Mặt Trời muốn tắm mát, lặn xuống biển trong
xanh. Như nụ hoa tươi xinh, mọc lên từ đáy
biển. Thấy trong lùm quả chín,
Mặt Trời hồng đang bay.

- Nghe bài hát kết hợp vận động.
- Tập hát thể hiện cách hát ngân dài.
- Hát kết hợp gõ đệm theo phách.
- Nêu cảm nghĩ của em về Mặt Trời trong bài hát.
- Em cần làm gì để bảo vệ thiên nhiên?

Nghe nhạc

TÂM TRẠNG BUỔI SÁNG (Morning mood)^(*)

Ét-va Gờ-rây (Edvard Grieg)

- Nghe, cảm thụ và vận động theo giai điệu bản nhạc *Tâm trạng buổi sáng*.
- Nêu cảm nhận sau khi nghe bản nhạc.

Nhạc cụ

I. Nhạc cụ tiết tấu

- Đọc tiết tấu và luyện tập gõ cát-ta-nét.

- Thực hành gõ đệm cho bài *Mặt Trời bay*.

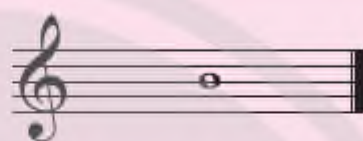
Mặt Trời muốn mình bay nín mây làm dù trắng.

(*) *Morning mood* là bản nhạc không lời của nhạc sĩ người Na Uy, Ét-va Gờ-rây (Edvard Grieg).

II. Nhạc cụ giai điệu

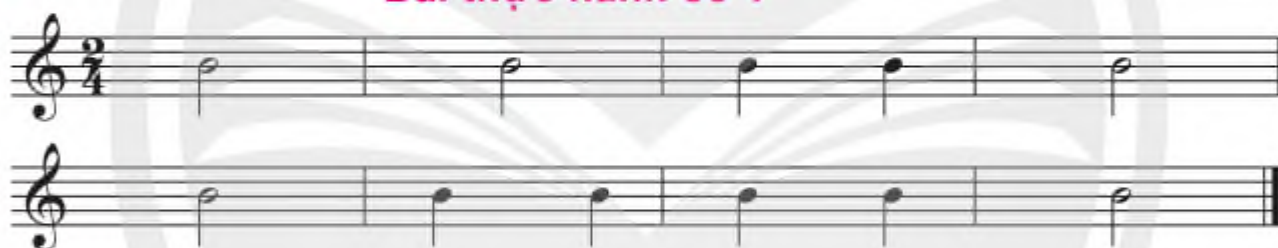
1. Ri-coóc-đơ

- Thể bấm nốt Si:
Nốt Si thể hiện bằng thể bấm lỗ số 0 và số 1.

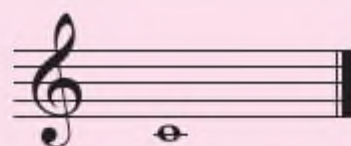
- Luyện tập

Bài thực hành số 1

2. Kèn phím

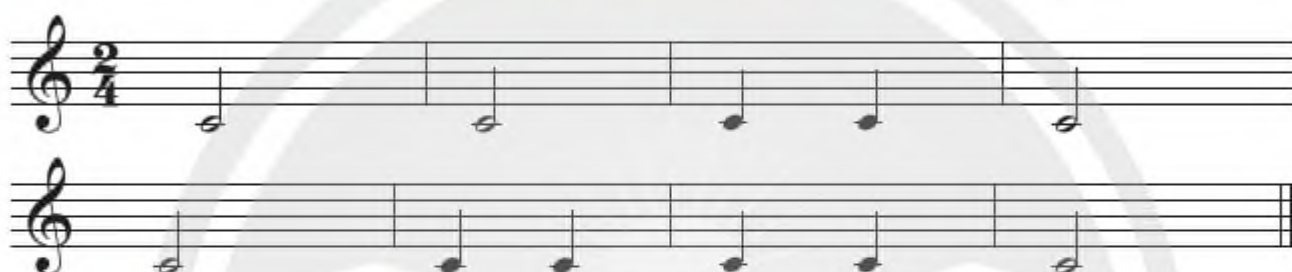
- Giới thiệu phím Đô:
Phím Đô là phím trắng liền kề bên trái nhóm hai phím đen.

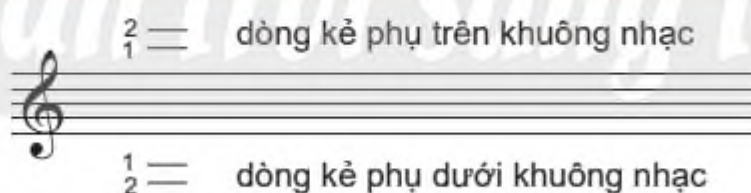
- Luyện tập

Bài thực hành số 1

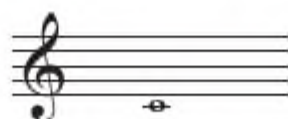

Dòng kẻ phụ

Dòng kẻ phụ là những dòng kẻ ngắn được đặt ở trên hoặc ở dưới khuôn nhạc, để ghi các nốt nhạc cao hơn hoặc thấp hơn các nốt nằm trong khuôn nhạc.

Ví dụ: Nốt Đô nằm ở dòng kẻ phụ thứ nhất dưới khuôn nhạc.

- Chỉ ra các nốt nhạc nằm ở dòng kẻ phụ trong bài hát *Mặt Trời bay*.

NHÀ GA ÂM NHẠC

1. Em hãy nêu tên một số nhạc cụ phát ra âm thanh trầm ấm, một số nhạc cụ phát ra âm thanh trong trẻo.
2. Em hãy cùng bạn hát bài *Mặt Trời bay* với các hình thức sau:
 - Hát nối tiếp.
 - Hát kết hợp vỗ tay theo nhịp.
3. Nêu tên nhạc sĩ sáng tác bản nhạc *Tâm trạng buổi sáng*.
4. Chọn loại nhạc cụ đã học và thực hành theo mẫu:

- Kèn phím

- Ri-coóc-đơ

Chân trời sáng tạo

CHỦ ĐỀ 4

TỔ ẤM GIA ĐÌNH

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá sự đa dạng về tính chất âm nhạc.

- Kể tên những bài hát có tính chất rộn ràng, vui tươi mà em biết.

Hát

BÀN TAY MẸ

Vừa phải – tha thiết

Nhạc: Bùi Đình Thảo
Thơ: Tạ Hữu Yên

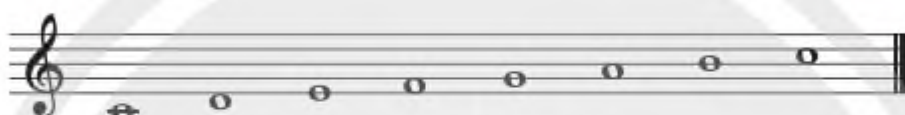
Bàn tay mẹ, bế chúng con, bàn tay
 mẹ chăm chúng con. Cơm con ăn, tay mẹ
 nấu. Nước con uống, tay mẹ đun. Trời nóng
 bức gió từ tay mẹ, con ngủ
 ngon. Trời giá rét, cũng vòng tay
 mẹ ủ ấm con. Bàn tay
 mẹ, vì chúng con. Từ tay mẹ, con lớn
 khôn. Cơm con... ...khôn.

- Nghe, cảm thụ và vận động.
- Tập hát, thể hiện cách hát luyện láy.
- Em hãy kể những công việc mà mẹ đã làm cho em trong bài hát.
- Em cần làm gì để thể hiện tình yêu thương với người thân trong gia đình?
- Hát thể hiện tính chất tha thiết.
- Hát kết hợp vận động.

Đọc nhạc

- Luyện đọc gam Đô trưởng

- Luyện tập mẫu tiết tấu:

- Thực hành đọc nhạc:

Bài đọc nhạc số 2

- Nốt nhạc nào ở dòng kẻ phụ trong bài đọc nhạc?
- Nêu tên các nốt nhạc xuất hiện trong bài đọc nhạc.
- Chỉ ra nốt nhạc cao nhất, nốt nhạc thấp nhất trong bài đọc nhạc.

Thường thức
âm nhạc

Nhạc sĩ Phong Nhã tên thật là Nguyễn Văn Tường, quê ở phường Hoàng Đông, thị xã Duy Tiên, tỉnh Hà Nam.

Nhạc sĩ của tuổi thơ

Nhạc sĩ Phong Nhã được mệnh danh là nhạc sĩ của tuổi thơ vì cả cuộc đời ông gắn bó với hoạt động của phong trào thiếu niên nhi đồng. Trong suốt sự nghiệp của mình, ông đã dành trọn tâm huyết sáng tác rất nhiều bài hát gắn liền với các thế hệ thiếu nhi Việt Nam trong hơn nửa thế kỉ qua. Một số bài hát của Nhạc sĩ Phong Nhã đã trở thành bài ca truyền thống của Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh như: *Cùng nhau ta đi lên (Đội ca); Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng, Kim Đồng,...*

Bài hát *Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng*

Bài hát *Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng* được nhạc sĩ Phong Nhã sáng tác khi ông 21 tuổi. Trong lần đầu tiên được gặp Bác Hồ, ấn tượng trước hình ảnh thân thiết, giản dị của Bác với các em thiếu nhi đã là nguồn cảm hứng để nhạc sĩ viết nên ca khúc. Bài hát có giai điệu tha thiết, lời ca trong sáng làm toát lên hình ảnh vị Chủ tịch kính yêu như một người ông, người cha thân thương, gần gũi với các em thiếu nhi qua nhiều thế hệ.

AI YÊU BÁC HỒ CHÍ MINH HƠN THIẾU NIÊN NHI ĐỒNG (Trích)

Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng.
Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng.
Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng.
Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu nhi Việt Nam.
Bác chúng em đáng cao cao, người thanh thanh.
Bác chúng em mắt như sao, râu hơi dài.
Bác chúng em nước da nâu vì sương gió.
Bác chúng em thể cương quyết trả thù nhà...

- Nghe và vận động theo bài hát *Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng*.
- Hãy nêu cảm nhận của em sau khi nghe bài hát.

TRÒ CHƠI LẤY CỜ KHOÁ SON

– Chuẩn bị cho trò chơi:

- + 3 chiếc thùng nhựa (hoặc xô nhựa) để đựng cờ.
- + Làm 16 chiếc cờ bằng giấy có hình khoá Son.
- + Vẽ hình trên vào mặt sân chơi với khoảng cách phù hợp.
- + Mỗi lượt chơi không quá 16 học sinh, chia làm 2 đội có số lượng bằng nhau.

– Cách chơi:

- + Khi tín hiệu chơi bắt đầu, học sinh lần lượt nhảy lò cò qua các ô để đến thùng cờ, sau đó lấy cờ cắm vào thùng của đội mình.
- + Trong khoảng thời gian quy định, đội nào lấy được nhiều cờ hơn sẽ thắng.

– **Lưu ý:** Học sinh phải nhảy theo đúng tiết tấu của hình nốt đen và nốt móc đơn; ô có hình nốt trắng là nơi đặt 2 chân để lấy cờ; ô có dấu lặng đen là ô kết thúc để cắm cờ. Học sinh nào nhảy sai tiết tấu sẽ phạm quy và trở về vạch xuất phát.

NHÀ GA ÂM NHẠC

1. Em hãy kể tên một số bài hát về tình yêu của mẹ.
2. Thực hiện mẫu tiết tấu dưới đây bằng vận động cơ thể:

3. Sử dụng mẫu vận động trên để đếm cho *Bài đọc nhạc số 2*.
4. Trình bày bài hát *Bàn tay mẹ* kết hợp sáng tạo vận động minh họa theo nhóm.
5. Kể tên những bài hát của nhạc sĩ Phong Nhã mà em biết.

ÔN TẬP CHỦ ĐỀ 1, 2, 3, 4

Hát

1. Hát và vận động theo nhạc các bài hát: *Bay cao tiếng hát ước mơ, Tiếng hát mùa sang, Mặt Trời bay, Bàn tay mẹ.*
2. Cùng bạn lựa chọn một trong số các bài hát trên và biểu diễn theo hình thức song ca hoặc tốp ca.

Nghe nhạc

1. Nghe, cảm thụ và vận động theo giai điệu bản nhạc *Tâm trạng buổi sáng.*
2. Nêu cảm nhận sau khi nghe bản nhạc.

Đọc nhạc

1. Đọc *Bài đọc nhạc số 1* kết hợp vỗ tay hoặc gõ theo nhịp.
2. Đọc *Bài đọc nhạc số 2* kết hợp vỗ tay hoặc gõ theo phách.

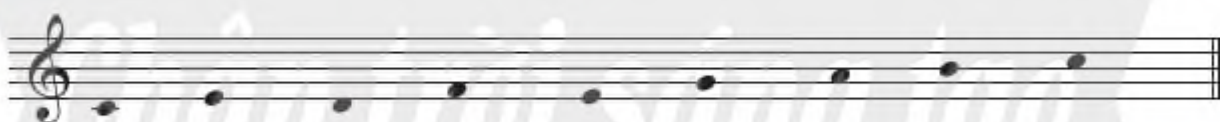
Nhạc cụ

1. Gõ đệm cho các bài hát: *Bay cao tiếng hát ước mơ, Tiếng hát mùa sang, Mặt Trời bay, Bàn tay mẹ.*
2. Thực hiện *Bài thực hành số 1* với nhạc cụ đã chọn.

Lý thuyết âm nhạc

Gọi tên các nốt trong khuôn nhạc sau:

Thường thức âm nhạc

1. Giới thiệu đôi nét về tim-pa-ni.
2. Nêu đôi nét về nhạc sĩ Phong Nhã và kể tên một vài bài hát tiêu biểu của ông.

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá âm thanh và nhịp điệu của biển cả.

- Mô phỏng một số âm thanh của biển cả.

Hát

MIỀN BIỂN QUÊ EM

Theo điệu Lí kéo chài – Dân ca Nam Bộ
Lời: Lê Vĩnh Phúc

Rộn ràng – vui tươi

Hát vui mừng ghe đầy tôm cá. Đón bình
Đón ghe thuyền mang về tôm cá. Ốc Sò

minh trong tiếng ca dao (Hò ơ). Bà con cô bác sừng
Cua tay sên tay mang (Hò ơ). Cùng nhau ra sức găng

vui, sau những đêm dài biển khơi này tung lưới cá tôm đầy
công, xây đắp vun trồng biển quê mình vui sướng ấm no cuộc

thuyền. Cho bao xóm làng cho bao xóm làng dân
đời. Mong cho trúng mùa em mong trúng mùa dân

chài mai này ngày giàu đẹp hơn.
chài mai này ngày giàu đẹp hơn.

- Nghe và vận động theo nhịp điệu bài hát.
- Tập hát, thể hiện cách hát luyện.
- Bài hát *Miền biển quê em* được viết lời mới từ bài dân ca nào?
- Em cần làm gì để bảo vệ môi trường biển?
- Hát thể hiện tính chất vui tươi.
- Hát kết hợp gõ đệm theo phách.

Nhạc cụ

I. Hướng dẫn làm nhạc cụ cát-ta-nét bằng vỏ nghêu

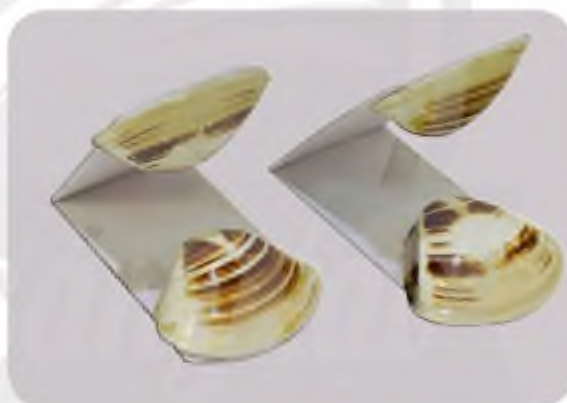
Vật liệu:

Giấy bìa cứng loại dày, vỏ nghêu, kéo, keo dán.

Cách làm:

- Dùng kéo cắt miếng giấy bìa cứng thành hình chữ nhật (5 cm x 20 cm), gấp đôi hình vừa cắt.
- Dùng keo dán vỏ nghêu vào 2 mặt trong của hình vừa gấp.

Sử dụng:

- Dùng tay bóp hai mặt vỏ nghêu vào nhau để tạo ra âm thanh.
- Có thể thay thế vỏ nghêu bằng nắp chai nhựa, miếng gỗ hoặc tre,...

II. Sử dụng nhạc cụ cát-ta-nét bằng vỏ nghêu để đệm cho bài hát *Miền biển quê em*

1. Đọc tiết tấu và luyện tập gõ cát-ta-nét bằng vỏ nghêu

2. Thực hành gõ đệm cho bài hát *Miền biển quê em*

The musical score is in 2/4 time and consists of two systems. The first system has three measures, and the second system has three measures. The lyrics are written below the melody line, and the rhythmic accompaniment is shown on a lower staff with clam shell icons.

System 1:

- Measure 1: Hát vui (Đón vui) - Accompaniment: one clam shell.
- Measure 2: mừng ghe đầy tôm - thuyền mang về tôm - Accompaniment: two clam shells.
- Measure 3: cá. Đón bình - cá. Ốc Sò - Accompaniment: two clam shells.

System 2:

- Measure 4: mình Cua trong tay - Accompaniment: two clam shells.
- Measure 5: tiếng sến ca tay - Accompaniment: two clam shells.
- Measure 6: dao mang (Hò Hò) - Accompaniment: one clam shell.

Thường thức
âm nhạc

NÀNG TIÊN CÁ VÀ GIỌNG HÁT DIỆU KÌ

Phỏng theo truyện cổ tích Nàng tiên cá của Han Cri-xti-an An-đéc-xen (Hans Christian Andersen).

Ngày xưa, ở đại dương xa xôi có một nàng Tiên cá xinh đẹp. Nàng có giọng hát trong trẻo, diệu kì. Mỗi khi nàng cất tiếng hát, cả đại dương tràn ngập ánh sáng, niềm vui và tình yêu thương.

Một hôm, trong cơn bão biển, thuyền của Hoàng tử bị nhấn chìm. Nàng Tiên cá cứu Hoàng tử và cất tiếng hát đánh thức chàng. Hoàng tử tỉnh dậy không thấy người đâu, chỉ còn giọng hát tuyệt vời vang mãi trong tâm trí. Kể từ ngày đó, chàng vẫn luôn tìm kiếm người đã cứu mình. Còn nàng Tiên cá cũng mong được gặp lại chàng.

Để gặp được Hoàng tử, nàng Tiên cá đến cầu xin phù thủy Bạch tuộc cho nàng đôi chân của loài người. Bà ta đồng ý nhưng đã lấy đi giọng hát của nàng. Mất đi giọng hát khiến Hoàng tử không thể nhận ra nàng Tiên cá, dù họ đã gặp được nhau. Họ bên nhau như những người bạn tốt.

Có được giọng hát diệu kì của nàng Tiên cá, phù thủy đã giả dạng nàng để được kết hôn cùng Hoàng tử. Thấy vậy, các bạn tôm, cua, cá,... đã hợp sức lấy lại giọng hát cho nàng. Nàng vui mừng cất tiếng hát hoà với âm thanh của biển cả. Gió biển mang giọng hát của nàng bay cao, sóng biển mang giọng hát của nàng lan xa. Hoàng tử nhận ra giọng hát diệu kì và đến bên nàng. Cuối cùng, họ kết hôn và sống bên nhau thật hạnh phúc.

- Giọng hát của nàng Tiên cá đã mang lại điều kì diệu nào?
- Qua câu chuyện, em thấy âm nhạc đã mang lại những điều tốt đẹp gì cho cuộc sống?

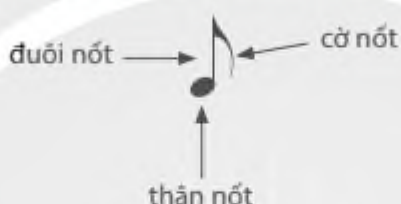
Một số kí hiệu ghi chép nhạc

1. Hình nốt

Hình nốt là kí hiệu để ghi độ dài, ngắn của âm thanh trong âm nhạc. Các hình nốt thường gặp:

Nốt tròn	Nốt trắng	Nốt đen	Nốt móc đơn	Nốt móc kép

Hình nốt gồm có các bộ phận như thân nốt, đuôi nốt và cờ nốt.

2. Dấu lặng

Dấu lặng là kí hiệu để ghi sự ngừng nghỉ của âm thanh trong âm nhạc. Tương đương với các hình nốt sẽ có các dấu lặng sau:

Dấu lặng tròn	Dấu lặng trắng	Dấu lặng đen	Dấu lặng đơn	Dấu lặng kép

3. Tương quan trường độ

= +	= +
= +	= +
= + =	= +
= + =	= +

- Phân biệt hình nốt nhạc và dấu lặng.
- Thực hành ghi chép các hình nốt và dấu lặng tương đương.

NHÀ GA ÂM NHẠC

1. Hãy kể tên một số địa phương có biển mà em biết.
2. Sáng tạo mẫu tiết tấu để đệm cho bài hát *Miền biển quê em* bằng cát-ta-nét.
3. Hãy kể lại câu chuyện *Nàng tiên cá và giọng hát diệu kì* theo cách của em.
4. Mô phỏng âm thanh của những chiếc đồng hồ báo thức với trường độ của các hình nốt sau:

a.

b.

c.

- Em hãy cho biết chiếc đồng hồ nào phát ra âm thanh dài nhất?

Chân trời sáng tạo

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá sự đa dạng về nhịp độ của âm thanh trong âm nhạc.

- Nghe và vận động cơ thể theo nhịp điệu của bản nhạc *Dòng sông Đa-nuýp xanh*^(*)
- Nêu những thay đổi về nhịp độ của bản nhạc *Dòng sông Đa-nuýp xanh*.

(*) *Đa-nuýp xanh (Blue Danube)*: bản nhạc không lời của nhạc sĩ người Áo, Giô-han Sờ-trau (Johann Strauss).

Hát

ĐỒNG HỒ CỦA ÔNG TÔI

Grand Father's clock

Vừa phải – vui tươi

Sáng tác: Henry Clay Work
Lời Việt: Trịnh Mai Trang

Nhà ông từ bao lâu thường ngân
vang tiếng chuông đều, đing đing doong, đing đing doong đồng hồ
kêu. Thật cần mẫn từng giây phút từ khi
ông tôi mới ra đời suốt tháng năm kim quay đều chẳng ngủ
quên. Đồng hồ biết bao nhiêu chuyện từ giây
phút ông sinh ra đời. Đồng hồ đánh chuông như là người bạn
thân. Giờ đây, thôi, khi ông đã xa rồi những tiếng
chuông không ngân vang chỉ lặng yên. Tiếng đồng hồ vang vang đều.
Như cuộc đời trôi đi hoài. Giờ yên.

- Nghe bài hát kết hợp vận động.
- Tập hát thể hiện dấu lặng và nốt ngân dài.
- Hát theo hình thức đối đáp.
- Hát với nhạc đệm.
- Nêu cảm nhận của em về bài hát.
- Tại sao chúng ta phải biết quý trọng thời gian?

I. Nhạc cụ tiết tấu

- Đọc tiết tấu và luyện tập gõ trai-en-gô.

- Thực hành gõ đệm cho bài *Đồng hồ của ông tôi*.

Nhà ông từ bao lâu thường ngân vang tiếng chuông đều, ding ding

II. Nhạc cụ giai điệu

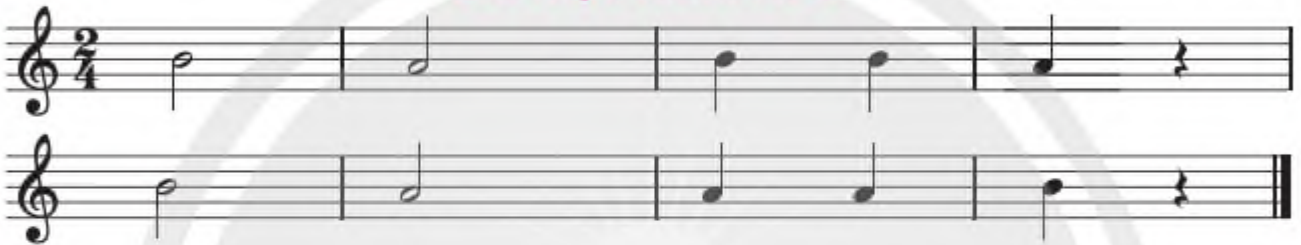
1. Ri-coóc-đơ

- Thế bấm nốt La:
Nốt La thể hiện bằng thế bấm lỗ số 0, số 1 và số 2.

- Luyện tập

Bài thực hành số 2

2. Kèn phím

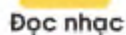
- Giới thiệu phím Rê:
Phím Rê là phím trắng liền kề bên phải phím Đồ.

- Luyện tập

Bài thực hành số 2

-

- [illegible]

- ### Bài đọc nhạc số 3

-
- Về ga

NHÀ GA ÂM NHẠC

Đơn ca

Song ca

Tổp ca

2. Cùng bạn ghép lời ca và hát bài *Đồng hồ báo thức* dựa vào giai điệu *Bài đọc nhạc số 3*.

Đồng hồ báo thức

Lời: Hồ Ngọc Khải

Đồng hồ mỗi sáng rộn reo vang chuông báo giờ.

Nhắc em mau dậy, chuẩn bị nhanh, đi đến lớp.

3. Đọc *Bài đọc nhạc số 3* kết hợp vận động theo mẫu tiết tấu:

4. Chọn loại nhạc cụ đã học và thực hành theo mẫu:

● Kèn phím

● Ri-coóc-đơ

CHỦ ĐỀ 7

VỀ MIỀN CỔ TÍCH

Khám phá

- Khám phá âm nhạc trong thế giới cổ tích.

Khởi hành

- Kể tên một số bài hát có nội dung là chuyện cổ tích mà em biết.

Hát

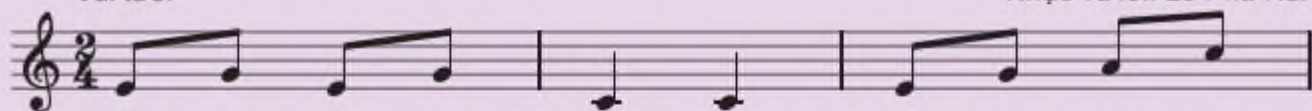
Hành trình

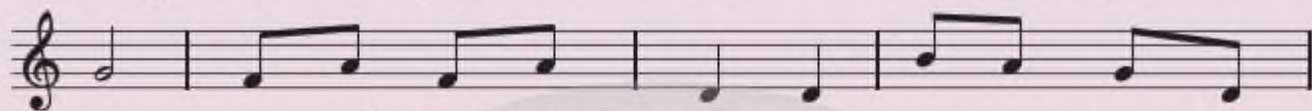
VỀ MIỀN CỔ TÍCH

Vui tươi

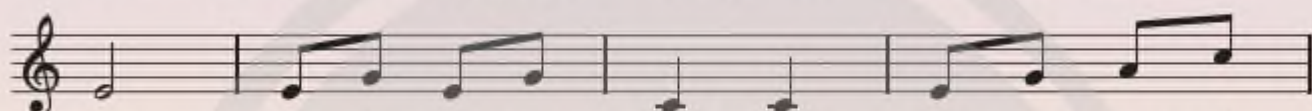
Nhạc và lời: Lê Phú Hải

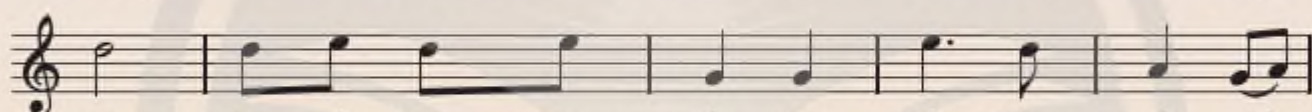
Theo dấu xưa vó ngựa hồng vượt qua muôn núi
Trăng sáng vui ngắm nhìn kia chị Hằng Nga rất

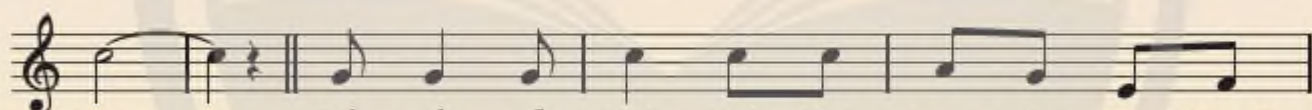
cao. Qua suối sâu thác ghềnh về với quê hương trầu
xinh. Xanh vỏ nhưng đỏ lòng, ồ trái dưa trên đảo

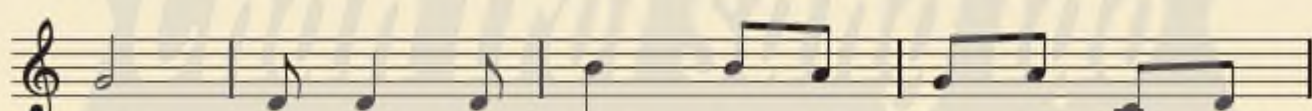
cau. Tay nắm tay với nụ cười, mời bạn cùng về
hoang. Xe cát ời đã tràn một đời cần cù xong

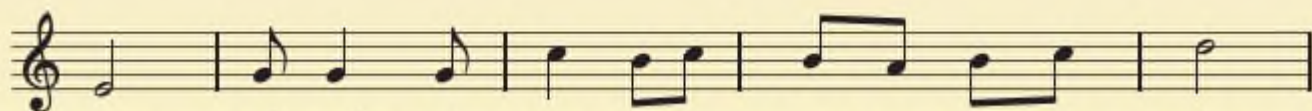
đây. Ta đến thăm những đền đài, đến thăm miền cổ
chưa? Ăn khế ta trả vàng, nào vút bay về biển

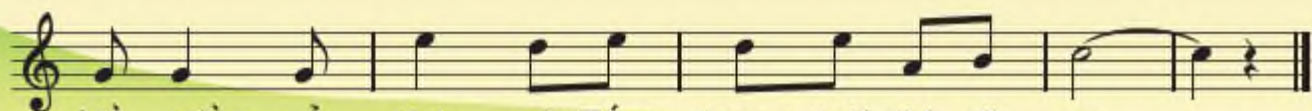
tích. Về miền cổ tích tích tích tang cây đàn Thạch
xa.

Sanh. Về miền cổ tích có cây đa chú Cuội ngồi

không. Về miền cổ tích cô bé ngoan và bông cúc trắng.

Về miền cổ tích cô Tấm trong trái thị đi ra.

- Nghe bài hát kết hợp vận động.
- Hát thể hiện sự vui tươi, trong sáng.
- Hát theo hình thức đối đáp.
- Trình bày bài hát theo nhóm.
- Nêu cảm nghĩ của em sau khi học bài hát.
- Kể tên các câu chuyện cổ tích được gợi ý từ lời ca của bài hát.

Nghe nhạc

VƯỜN CỎ TÍCH

Nhạc và lời: Trần Đức

- Nêu cảm nghĩ của em sau khi nghe bài hát.
- Nghe, cảm thụ và vận động theo bài hát.

Nhạc cụ giai điệu

1. Ri-coóc-đơ

- Thể bấm nốt Son:

Nốt Son thể hiện bằng thể bấm lỗ số 0, số 1, số 2 và số 3.

- Luyện tập

Chân trời sáng tạo

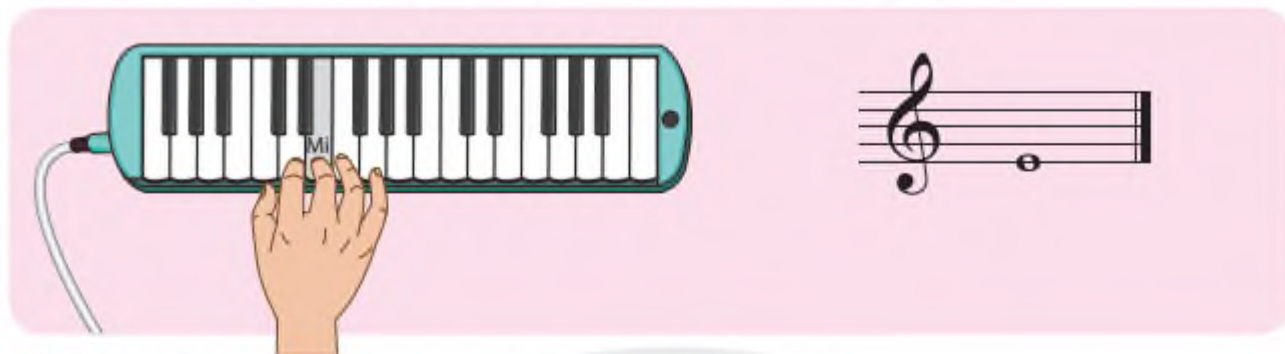
Bài thực hành số 3

2. Kèn phím

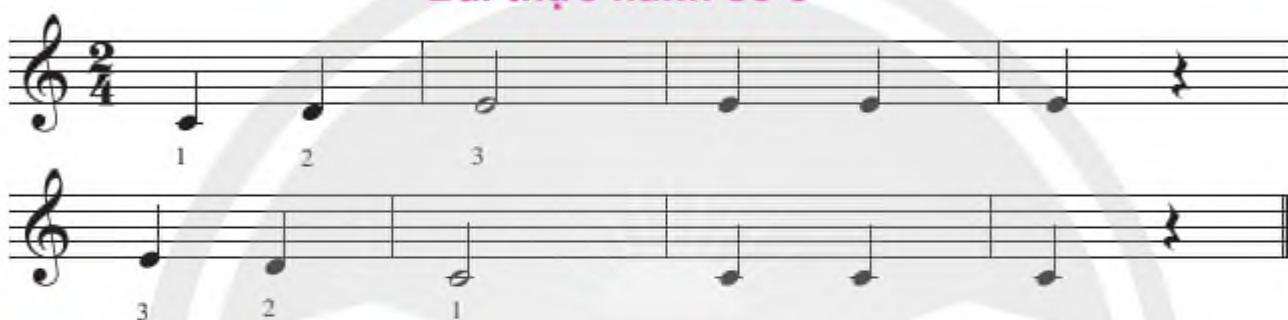
- Giới thiệu phím Mi:

Phím Mi là phím trắng liền kề bên trái nhóm hai phím đen.

- Luyện tập

Bài thực hành số 3

Thường thức
âm nhạc

Giới thiệu nhạc cụ Việt Nam

Đàn t'rưng

Đàn t'rưng là loại nhạc cụ gỗ phổ biến ở vùng Tây Nguyên. Đàn t'rưng làm bằng một số ống tre lồ ô hay nửa ngô^(*) có kích cỡ khác nhau, được xếp thành hàng trên giá đàn theo thứ tự từ ống lớn đến ống nhỏ, từ ống dài đến ống ngắn. Mỗi ống có một đầu bịt kín, đầu kia được gọt vát. Người chơi đàn dùng dùi gõ vào các ống tạo thành các âm thanh có cao độ khác nhau. Những ống to và dài phát ra âm trầm, còn những ống nhỏ và ngắn có âm cao. Âm sắc của đàn t'rưng hơi đục. Nghe tiếng đàn t'rưng ta có cảm giác như nghe tiếng suối róc rách, tiếng thác đổ, tiếng xào xạc của rừng tre nứa khi gió thổi.

- Nghe hoặc xem một bản nhạc được thể hiện bằng đàn t'rưng.

(*) Nửa ngô: cây cùng loài với tre, mình mỏng, dóng dài, dùng để đan phên.

NHÀ GA ÂM NHẠC

1. Hát hoặc đọc lời thoại trong chuyện *Tấm Cám* theo cách mà em thích:

Bống bống, bang bang

Lên ăn cơm vàng cơm bạc nhà ta

Chớ ăn cơm hẩm cháo hoa nhà người.

2. Hát bài *Về miền cổ tích* kết hợp vận động hoặc vỗ đệm theo cách riêng của em.

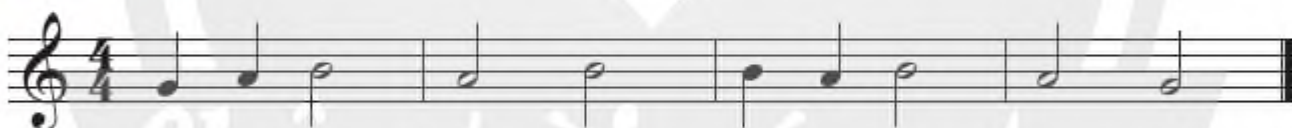
3. Em thích hình ảnh nào trong bài hát *Vườn cổ tích*? Tại sao?

4. Chọn loại nhạc cụ đã học và thực hành theo mẫu:

● Kèn phím

● Ri-coóc-đơ

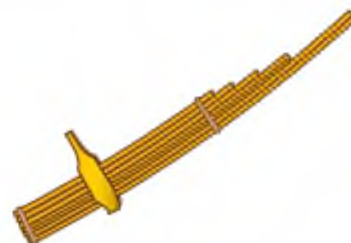
5. Trong các hình sau, hình nào là đàn t'rug?

a

b

c

CHỦ ĐỀ 8

VUI CÙNG ÂM NHẠC

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá âm thanh của các loại nhạc cụ.

- Mô phỏng cách chơi và âm thanh của các loại nhạc cụ; cùng hoà tấu để tạo ra một bản nhạc vui nhộn.

Hát

BÀI HÁT ĐẦU TIÊN

Vui tươi

Nhạc và lời: Thanh Sơn

Ngày đầu tiên khi em vào lớp học thầy đưa em bài
hát và bảo rằng: Phải xướng âm rồi hát lên hát cho thật
đúng cao độ trường độ và hát theo nhịp nhàng.
Son son son son đồ pha pha pha pha lá
Âm thanh vui tươi mát em nghe theo em hát
mi mi mi mi son đồ rê mi pha son la
và bạn bè cùng hát bài ca quê hương nghe phơi
sì la son. Son son son son đồ
phối tâm hồn. Sau khi nghe em hát
pha pha pha pha lá mi mi mi mi son
thầy gặt đầu thầy khen rồi thầy trò cùng hát
đồ rê mi pha son la sì son đồ.
bài ca quê hương yêu Tổ quốc Việt Nam.

- Nghe và vận động.
- Tập hát, thể hiện cách hát ngắt tiếng.
- Kể tên các nốt nhạc có trong lời ca của bài hát.
- Em cần hát một bài hát như thế nào cho đúng?
- Hát thể hiện tính chất vui tươi.
- Hát kết hợp gõ đệm theo nhịp.

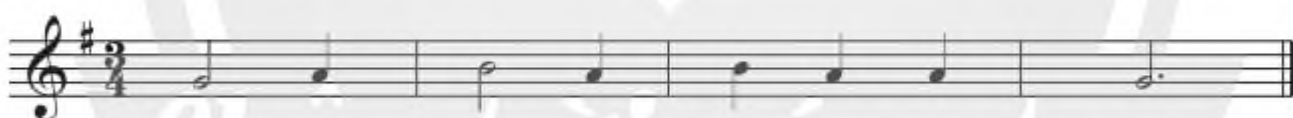
Hoà tấu nhạc cụ tiết tấu và nhạc cụ giai điệu

Nốt trắng chấm đôi

$$\text{Nốt trắng chấm đôi} = \text{Nốt trắng} + \text{Nốt đen} = \text{Nốt đen} + \text{Nốt đen} + \text{Nốt đen}$$

1. Hoà tấu thanh phách và ri-coóc-đơ

1. Luyện tập ri-coóc-đơ

2. Luyện tập hoà tấu

II. Hoà tấu tem-bơ-rin và kèn phím

1. Luyện tập kèn phím

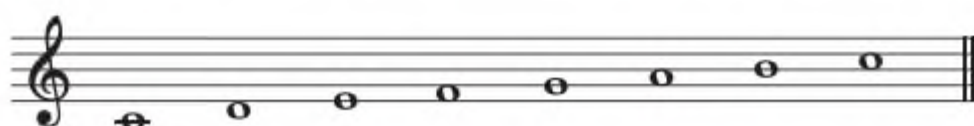

2. Luyện tập hoà tấu

Độc nhạc

• Luyện đọc gam Đô trưởng

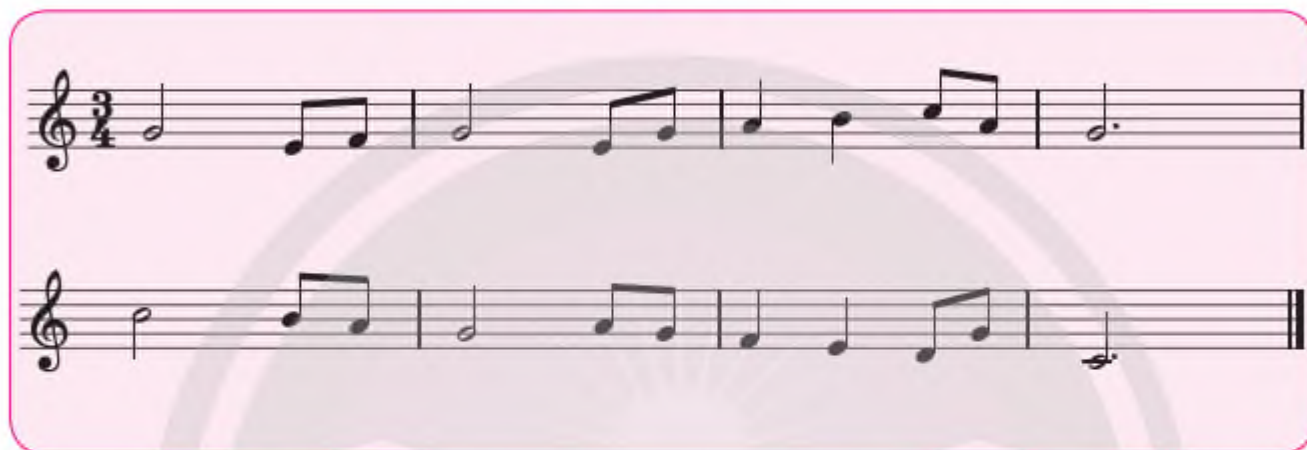

- Luyện tập mẫu tiết tấu:

- Thực hành đọc nhạc:

Bài đọc nhạc số 4

- Đọc đúng giai điệu *Bài đọc nhạc số 4*.
- Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo nhịp.

NHÀ GA ÂM NHẠC

1. Hát bài *Bài hát đầu tiên* kết hợp vận động cơ thể.
2. Kể khuông nhạc, ghi khoá Son và các nốt nhạc của gam Đô trưởng mà em học ở phần *Đọc nhạc*.
3. Luyện tập mẫu tiết tấu bằng nhạc cụ tự chọn, đệm cho *Bài đọc nhạc số 4*.

4. Mô phỏng âm thanh, cách chơi của các loại nhạc cụ sau và hãy cùng nhau tạo ra bản hoà tấu rộn ràng.

Chân trời sáng tạo

ÔN TẬP CHỦ ĐỀ 5, 6, 7, 8

Hát

Chọn hình thức đơn ca, song ca hoặc tốp ca để hát và vận động theo nhạc các bài hát sau: *Miền biển quê em, Đồng hồ của ông tôi, Về miền cổ tích, Bài hát đầu tiên.*

Nghe nhạc

Sắm vai nhân vật em yêu thích và vận động theo nhịp điệu bài hát *Vườn cổ tích.*

Đọc nhạc

1. Đọc *Bài đọc nhạc số 3* kết hợp vỗ tay hoặc gõ thanh phách theo tiết tấu.

2. Đọc *Bài đọc nhạc số 4* kết hợp vỗ tay hoặc gõ đệm theo nhịp.

Nhạc cụ

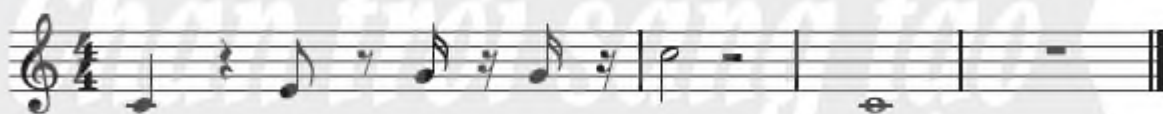
1. Gõ đệm cho các bài hát *Miền biển quê em, Đồng hồ của ông tôi, Về miền cổ tích, Bài hát đầu tiên.*

2. Lựa chọn nhạc cụ phù hợp để thực hiện *Bài thực hành số 2* và *Bài thực hành số 3.*

Gọi tên các hình nốt và dấu lặng trong khuôn nhạc sau:

Lý thuyết âm nhạc

Thường thức âm nhạc

1. Kể lại câu chuyện *Nàng tiên cá và giọng hát diệu kì.*

2. Giới thiệu đôi nét về đàn t'rưng; mô tả động tác chơi đàn và nêu cảm nhận về âm sắc của đàn t'rưng.

GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

Thuật ngữ	Giải thích	Trang
Gam Đô trưởng	là một dãy nốt được sắp xếp theo cao độ từ thấp đến cao, gồm: Đô, Rê, Mi, Pha, Son, La, Si, Đồ.	16, 26, 44, 56
Nhịp độ (tempo)	là tốc độ hay độ nhanh chậm của một bản nhạc.	40
Trống định âm	là loại trống có thể phát ra âm thanh có cao độ.	50

*Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn
các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn
trong cuốn sách này.*

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng Thành viên NGUYỄN ĐỨC THÁI

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Biên tập nội dung: VŨ DIỆP THẢO VY – LÊ THÀNH LỢI

Biên tập mỹ thuật: NGUYỄN MẠNH HÙNG

Thiết kế sách: NGUYỄN MẠNH HÙNG

Trình bày bìa: NGUYỄN MẠNH HÙNG

Minh họa: NGUYỄN MẠNH HÙNG

Sửa bản in: VŨ DIỆP THẢO VY – LÊ THÀNH LỢI

Chế bản: NGUYỄN MẠNH HÙNG

Bản quyền © (2022) thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Xuất bản phẩm đã đăng ký quyền tác giả. Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

ÂM NHẠC 4 (CHÂN TRỜI SÁNG TẠO)

Mã số:

In bản, (QĐ in số) khổ 19 x 26,5 cm.

Đơn vị in:

Cơ sở in:

Số ĐKXB:

Số QĐXB: ... ngày ... tháng ... năm 20...

In xong và nộp lưu chiểu tháng ... năm 20...

Mã số ISBN:

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

BỘ SÁCH GIÁO KHOA LỚP 4 – CHÂN TRỜI SÁNG TẠO

1. TIẾNG VIỆT 4 – TẬP MỘT	8. LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 4
2. TIẾNG VIỆT 4 – TẬP HAI	9. TIN HỌC 4
3. TOÁN 4 – TẬP MỘT	10. CÔNG NGHỆ 4
4. TOÁN 4 – TẬP HAI	11. GIÁO DỤC THỂ CHẤT 4
5. TIẾNG ANH 4 Family and Friends
(National Edition) – Student Book	12. ÂM NHẠC 4
6. ĐẠO ĐỨC 4	13. MĨ THUẬT 4 (BẢN 1)
7. KHOA HỌC 4	14. MĨ THUẬT 4 (BẢN 2)
	15. HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM 4 (BẢN 1)

Các đơn vị đầu mối phát hành

- **Miền Bắc:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Hà Nội
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Bắc
- **Miền Trung:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Đà Nẵng
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Trung
- **Miền Nam:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Phương Nam
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Nam
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục Cửu Long

Sách điện tử: <http://hanhtrangso.nxbgd.vn>

Kích hoạt để mở học liệu điện tử: Cào lớp nhũ trên tem để nhận mã số. Truy cập <http://hanhtrangso.nxbgd.vn> và nhập mã số tại biểu tượng chia khoá.

